

Beslutningsforslag nr. B 88. Fremsat den 26. januar 1988 af Aage Frandsen (SF), Birgitte Husmark (SF), Hanne Thanning Jacobsen (SF), Jørn Jespersen (SF), Rahbæk Møller (SF), Holger K. Nielsen (SF), Stillingen (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om selvforvaltning og demokrati i folkeskolen

Folketinget opfordrer regeringen til inden udgangen af 1988 at fremsætte lovforslag, der indebærer:

- a) at folkeskoler får øget selvforvaltning på det økonomiske område og på undervisningens tilrettelæggelse,
- b) at eleverne får medbestemmelse på undervisningens tilrettelæggelse og indhold og på forvaltningen af skolens økonomi og administration,
- c) at lærerne får medbestemmelse på undervisningens tilrettelæggelse og forvaltningen af skolens økonomi og på dispositioner, der vedrører arbejdsforhold og ansættelse, samt på skolens administration,
- d) at det teknisk-administrative personale får medbestemmelse på forvaltningen af skolens økonomi og på dispositioner, der vedrører arbejdsforhold og ansættelser, samt på skolens administration.

Lovforslagene skal skabe mulighed for en forsøgsordning over 4 år og skal åbne op for forsøg efter følgende retningslinjer:

1. Der oprettes et skoleråd, der er skolens øverste myndighed, og som træffer beslutninger inden for de af lovgivningen, ministeriet, di-

rektoratet, kommunalbestyrelsen og skolekommissionen fastlagte rammer.

Skolerådet består af:

- a) 4 lærere
- b) 4 forældrerepræsentanter
- c) 4 elever
- d) 2 repræsentanter for det teknisk-administrative personale og
- e) skoleinspektøren.

I spørgsmål vedrørende ansættelser, afskedigelser m.v. deltager eleverne dog ikke. I enhver anden sammenhæng deltager alle medlemmer af skolerådet med hver én stemme.

2. Skolerådet skal af de bevilgende myndigheder have stillet et beløb til rådighed, inden for hvilket skolerådet kan disponere frit med respekt for de af lovgivningen, ministeriet, direktoratet, kommunalbestyrelsen og skolekommissionen fastlagte rammer.
3. I forbindelse med udarbejdelse af lovforslagene skal ministeren optage forhandlinger med Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, de faglige organisationer og elevorganisationerne.

åbf000088988

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Hvis man skal udøve sine demokratiske rettigheder, kræver det, at man får mulighed for at prøve at udøve demokratiet. Skal man som voksen udøve sine demokratiske rettigheder, er det vigtigt, at man allerede som barn får lejlighed til at træffe beslutninger, hvor det er muligt.

Hvis børn og unge skal føle ansvarlighed f.eks. for skolen, skal de også have indflydelse på de beslutninger, der vedrører dem. Det påstås, at omfanget af hærværk i skoler og ligegyldighed over for skolernes materiel og inventar er stigende. Det er utvivlsomt meget overdrejet, idet hærværk desværre ikke er et nyt fænomen. Men et af midlerne til at ændre dette vil være, at børn og unge i højere grad bliver inddraget i skolens liv og beslutninger, hvorved de vil komme til at føle, at det også er deres skole.

For at kunne udøve demokratiet er det ikke tilstrækkeligt, at eleverne bliver repræsenteret i et skoleråd, som bliver reelt bestemmende. Det er mindst lige så vigtigt, at en demokratisering af folkeskolen også indebærer, at eleverne i classesammenhæng i langt højere grad inddrages i undervisningens indhold og tilrettelæggelse. Det betyder ikke, at lærernes metodefrihed antastes, men at eleverne i langt højere grad kan blive medansvarlige for, hvad der skal foregå i undervisningen, hvilket selvfølgelig også vil medføre større engagement fra elevernes side. Denne inddragelse og medansvarlighed vil selvfølgelig være meget forskellig fra aldersgruppe til aldersgruppe.

Bemærkninger til de enkelte punkter

Ad 1

Etablering af skoleråd med den foreslåede sammensætning indebærer, at skolenævnet bliver overflødiggjort, og at skolerådet kan overtage skolenævnets funktioner. Skal eleverne have den tiltænkte indflydelse, er det vigtigt, at man stimulerer elevrådsarbejdet, og at der stilles økonomiske ressourcer til rådighed for elevrådsarbejdet. I denne forbindelse kunne kontaktlærerordningen udbygges.

Skolerådet skal have tillagt den kompetence, der i øjeblikket ligger i skolenævnet og hos skoleinspektøren. Dertil kommer, at skolerådet naturligt kan få delegeret en del af den kompetence, som i øjeblikket ligger i skolekommissionen, kommunalbestyrelsen og i skoleforvaltningen.

Da der i forvejen eksisterer lærerråd og elevråd, må det være naturligt, at lærerrådet udpeger de fire lærere, og at elevrådet udpeger de fire elever. På samme måde skal det teknisk-administrative personale vælge to repræsentanter til skolerådet, f.eks. gennem et tilsvarende TAP-råd, hvor et sådant findes.

De fire forældrerepræsentanter vælges naturligt på samme måde, som der i dag vælges til skolenævn. For at sikre de fire forældrerepræsentanter tilstrækkelig tyngde i skolerådet må det være vigtigt, at der findes et forum af forældre – f.eks. gennem klasserepresentation – som de fire forældrerepræsentanter løbende kan referere tilbage til.

Skoleinspektøren skal fortsat have en udøvende funktion og skal have et koordinerende pædagogisk ansvar, men det skal ske på baggrund af beslutninger truffet i skolerådet.

Det ville være i god overensstemmelse med tankegangen i forslaget, at skoleinspektøren blev ansat på åremål og blev udpeget blandt de øvrige lærere. Det ville derfor også være naturligt, hvis skoleinspektørstillingen på en forsøgsskole blev ledig i forsøgsperioden, at skoleinspektøren blev udpeget af skolerådet for den resterende del af forsøgsperioden.

Ad 2

Graden af selvforvaltning på det økonomiske område kan være fuldstændig ved, at både penge til lønninger, administration, undervisning, bygninger og inventar indgår i en samlet pulje. Men den kan også være mindre udstrakt ved, at for eksempel penge til bygninger og lønninger holdes uden for den tildelte pulje, der er til fri disposition.

Graden af selvforvaltning må afhænge af, hvad den pågældende skole finder mest hensigtsmæssigt.

Under alle omstændigheder er det vigtigt, at der afsættes et beløb til hver skole, der deltager i forsøget, svarende til det beløb, skolen ellers ville have fået.

Midlerne fra 7-punkts-programmet vil dog eventuelt kunne anvendes, hvis forsøget skønnes at ville føre til ekstra udgifter.

Ad 3

Der foregår allerede i dag forsøg i folkeskolen med andre ledelsesformer, hvor elever og lærere i højere

grad er inddraget, men da nærværende forslag åbner op for betydelig mere vidtgående ændringer i retning af demokrati og selvforvaltning, er det vigtigt, at de implicerede inddrages i forbindelse med udarbejdelse af lovforslagene.

På samme måde er det vigtigt at slå fast, at etablering af konkrete forsøg forudsætter accept hos lærere, elever, teknisk-administrativt personale, skolenævn og kommunalbestyrelse.